

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M. V.**, bývajúcej v T., proti odporcovi **Ministerstvu obrany Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Kutuzovová č. 8, o **918,48 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12 C 27/2005, o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. augusta 2009 sp. zn. 17 Co 181/2009 a rozsudku Okresného súdu Trenčín z 30. marca 2009 č. k. 12 C 27/2005 – 90 , takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25. augusta 2009 sp. zn. 17 Co 181/2009 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 30. marca 2009 č. k. 12 C 27/2005 – 90 a vec vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 30. marca 2009 č. k. 12 C 27/2005 – 90 návrh , ktorým sa navrhovateľka domáhala zaplata odstupného, zamietol a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 30, 12 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že navrhovateľka pri skončení pracovného pomeru dohodou (z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce ku dňu 30. 6. 2004) mala nárok na odstupné podľa § 76 ods. 2 Zákonníka práce vo výške 3- násobku funkčného platu (odpracovala viac ako 5 rokov) a podľa Kolektívnej dohody vo verejnej službe na rok 2004 vo výške 4- násobku funkčného platu. Kolektívna zmluva na roky 2003 – 2004 neupravuje

možnosť vyplatenia ďalšieho odstupného v prípade skončenia pracovného pomeru dohodou a ani dohodou sui generis, ale iba v prípade skončenia pracovného pomeru výpoveďou. Preto navrhovateľka mala nárok na odstupné celkovo (len) vo výške 7 – násobku funkčného platu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 25. augusta 2009 sp. zn. 17 Co 181/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že vzhľadom na dôvod skončenia pracovného pomeru navrhovateľky u odporcu (dohodou podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce z organizačných dôvodov) vznikol navrhovateľke nárok na odstupné. V čase skončenia pracovného pomeru (30. 6. 2004) sa pracovnoprávne vzťahy medzi účastníkmi konania spravovali zákonom č. 552/2004 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme. Odmeňovanie zamestnancov upravoval (s účinnosťou od 1. 1. 2004) zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ktorý zrušil zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe. Z ustanovenia § 31 ods.1 tohto zákona vyplýva, že kolektívna dohoda na rok 2004 a nároky z nej vyplývajúce, sa v roku 2004 uplatňujú podľa predpisov platných do 31. decembra 2003. Pre kolektívne vyjednávanie podľa právnej úpravy v zákone č. 313/2001 Z. z. platila časť druhá tohto zákona a podľa jeho § 49 bola upravená kolektívna dohoda, ktorá svojím účelom a obsahom zodpovedá kolektívnej zmluve vyššieho stupňa a uzatvárajú ju zamestnávateľia s odborovým zväzom podľa zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní. V zmysle § 49 ods. 1 písm. e/ v kolektívnej dohode možno upraviť výšku odstupného presahujúceho dvojnásobok funkčného platu. Ustanovenie § 53 citovaného zákona upravuje kolektívnu zmluvu – analógiu tzv. podnikovej kolektívnej zmluvy, v ktorej možno upravovať podmienky na poskytovanie platových náležitostí a ostatné nároky v pracovných vzťahoch len v rozsahu ustanovenom týmto zákonom, kolektívnou dohodou podľa § 49 ods. 1 a osobitným predpisom (zákon č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde). Navrhovateľka ako zamestnankyňa odporcu vykonávala práce vo verejnom záujme a skončením pracovného pomeru dohodou ku dňu 30. 6. 2004 z dôvodu organizačných zmien jej vznikol nárok na odstupné upravené v kolektívnej dohode z 22. októbra 2003 vo výške štvornásobku funkčného platu (časť II. bod 4 písm. b/), ale aj zvýšené odstupné upravené v kolektívnej zmluve na roky 2003 – 2004 o trojnásobok funkčného platu (časť VI. bod 6 písm. c/). Pokiaľ potom odporca vyplatil navrhovateľke odstupné celkovo vo výške 8- násobku funkčného platu, je nárok ňou uplatňovaný na ďalšie

odstupné nedôvodný. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p. (odporca náhradu trov konania neuplatnil).

Proti tomuto rozsudku krajského súdu , ako aj rozsudku súdu prvého stupňa podal na podnet navrhovateľky mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky . Navrhol rozsudky súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Konštatoval, že je nesporné, že navrhovateľka bola u odporcu zamestnaná 13 rokov 2 mesiace a 28 dní a odporca jej v súvislosti so skončením pracovného pomeru vyplatil odstupné vo výške 8-násobku funkčného platu. Uviedol, že je správny právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého navrhovateľke patrí odstupné podľa kolektívnej zmluvy aj podľa kolektívnej dohody, ale nie záver o jeho výške. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ani nie je zrejmé, z akých dôvodov pri uznaní nároku navrhovateľky na odstupné podľa kolektívnej zmluvy aj kolektívnej dohody dospel k záveru, že jej patrí (len) vo výške 7- násobku funkčného platu. Poukázal na to, že podľa časti VI. bod 6 písm. e/ kolektívnej zmluvy na roky 2003 – 2004 uzatvorenej 1. 7. 2003 a upravujúcej podmienky poskytovania ďalšieho odstupného , odstupné patriace zamestnancovi nad ustanovený rozsah (odkaz na § 76 ods. 1 Zákonníka práce) a nad rozsah podľa § 49 ods. 1 zákona o verejnej službe , sa pri skončení pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. a/ alebo b/ Zákonníka práce , ak o týchto dôvodoch rozhodla vláda Slovenskej republiky alebo ak vyplynuli z osobitného zákona, zvyšuje o päťnásobok funkčného platu, ak zamestnanec bol zamestnaný najmenej 11 rokov , ale menej ako 14 rokov. Podľa čl. II. ods. 4 písm. a b/ kolektívnej dohody vo verejnej službe na rok 2004 uzatvorenej 22. októbra 2003 zamestnávateľ vyplatí zamestnancom , s ktorými skončí pracovný pomer z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a/ a b/ Zákonníka práce odstupné, a to vo výške najmenej štyroch funkčných platov, ak zamestnanec pracoval u zamestnávateľa viac ako päť rokov a rozviaže pracovný pomer dohodou. Teda navrhovateľke vzhľadom na počet odpracovaných rokov mal odporca vyplatiť odstupné vo výške 9 – násobku funkčného platu .

Účastníci sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O. s. p.) na základe podnetu navrhovateľky (§ 243e ods. 1 a 2 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s

§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci , c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami , pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vady konania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p. (ide o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípadne nedostatok návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným) neboli generálnym prokurátorom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky okrem iného namieta , že rozhodnutia okresného súdu aj krajského súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) v otázke rozsahu odstupného , ktoré bol povinný odporca vyplatiť navrhovateľke pri skončení pracovného pomeru dohodou z organizačných dôvodov.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V konaní nebolo sporné, že navrhovateľka , ktorá pracovala u odporcu 13 rokov 2 mesiace a 28 dní (čl. 26 spisu) skončila pracovný pomer dohodou k 30. 6. 2004 z dôvodu organizačných zmien (pred začatím plynutia výpovednej doby na základe výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce doručenej jej 8. 6. 2004) a že navrhovateľke patrí

odstupné , ktorého výška bola ale v konaní sporná. Oba súdy nižšieho stupňa dospeli k záveru, že navrhovateľke patrí odstupné v rozsahu 7 – násobku funkčného platu , i keď rozdielne posudzovali otázku vzniku nároku na odstupné.

V čase skončenia pracovného pomeru navrhovateľky u odporcu (30. 6. 2004) sa pracovnoprávne vzťahy účastníkov konania spravovali zákonom č. 552/2004 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme.

Podľa § 1 ods. 4 zákona č. 552/2003 Z. z. na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme sa vzťahuje Zákonník práce , ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme sú pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone verejnej služby podľa § 3 ods. 1 Zákonníka práce.

Odmeňovanie týchto zamestnancov upravoval (s účinnosťou od 1. 1. 2004) zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ktorý zrušil zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe priamo z jeho ustanovenia § 31 ods. 1 vyplýva, že kolektívna dohoda na rok 2004 a nároky z nej vyplývajúce , sa v roku 2004 uplatňujú podľa predpisov platných do 31. decembra 2003.

Podľa ustanovenia § 49 ods. 1 písm. e/ zákona č. 313/2001 Z. z. v kolektívnej dohode možno upraviť výšku odstupného presahujúceho dvojnásobok funkčného platu (§ 76 ods. 2 Zákonníka práce).

Kolektívnu dohodu vo verejnej službe na rok 2004 uzatvorili 22. októbra 2003 zamestnávateľia v súlade s § 1 ods. 1 písm. a/ až k/ zákona č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov a Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky .

Podľa čl. II. bod 4, a/ zamestnávateľ vyplatí zamestnancom , s ktorými skončí pracovný pomer z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a / a b/ Zákonníka práce odstupné, a to vo výške

ab/ najmenej štyroch funkčných plátov , ak zamestnanec pracoval u zamestnávateľa viac ako päť rokov a rozviaže pracovný pomer dohodou.

Podľa § 53 ods. 1 , 2 zákona č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe na zabezpečenie oprávnených záujmov a potrieb zamestnancov a na zlepšenie podmienok pri vykonávaní verejnej služby uzatvára zamestnávateľ s príslušným odborovým orgánom kolektívnu zmluvu.

V kolektívnej zmluve možno upravovať podmienky na poskytovanie platových náležitostí a ostatné nároky v pracovných vzťahoch len v rozsahu ustanovenom týmto zákonom, kolektívnou dohodou podľa § 49 ods. 1 a osobitným predpisom (zákon č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde).

Kolektívna zmluva na roky 2003 – 2004, ktorú uzatvorili Ministerstvo obrany Slovenskej republiky a Odborový zväz civilných zamestnancov Armády Slovenskej republiky upravovala ich vzájomné vzťahy a práva a povinnosti v rozsahu danom Zákonníkom práce a zákonom č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov (II. časť bod 1). Vzťahovala sa na zamestnancov vo verejnej službe Ministerstva obrany Slovenskej republiky a civilný personál v ozbrojených zložkách Slovenskej republiky (II. časť bod 2.).

Podľa VI. časti bod 6. „Podmienky poskytovania ďalšieho odstupného“ – odstupné patriace zamestnancovi nad stanovený rozsah a nad rozsah podľa § 49 ods. 1 zákona o verejnej službe sa pri skončení pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. a/ alebo b/ Zákonníka práce, ak o týchto dôvodoch rozhodla vláda Slovenskej republiky alebo ak vyplynuli z osobitného zákona, zvyšujú o

e/ päťnásobok funkčného platu, ak zamestnanec bol zamestnaný najmenej 11 rokov, alebo menej ako 14 rokov.

Vychádzajúc z uvedeného možno dospieť k záveru, že kolektívna dohoda na rok 2004 zvýšila nárok navrhovateľky na vyplatenie odstupného podľa § 76 ods. 2 Zákonníka práce v čl. bod 4a – ab/ vo výške štyroch funkčných platov a kolektívna zmluva na rok 2003 – 2004 zvýšila toto odstupné o ďalšie odstupné (vzhľadom na dĺžku zamestnania) vo výške päťnásobku funkčného platu dosiahnutého u odporcu. Teda navrhovateľka má nárok na odstupné celkovo vo výške deväť funkčných platov. Preto je právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, ktoré dospeli k záveru, že navrhovateľka má nárok na odstupné (len) vo výške sedem funkčných platov, nesprávne. V porovnaní so súdom prvého stupňa, ktorý dospel k záveru, že navrhovateľke patrí odstupné vo výške trojnásobku funkčného platu podľa § 76 ods. 2 Zákonníka práce a vo výške štvornásobku funkčného platu podľa kolektívnej dohody, odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľke patrí odstupné podľa kolektívnej dohody aj podľa kolektívnej zmluvy. V odôvodnení svojho rozhodnutia ale (v rozpore s § 157 ods. 2 O. s. p.) nevysvetlil, z akých dôvodov pri uznaní nároku navrhovateľky na odstupné aj podľa kolektívnej zmluvy dospel k záveru o jeho zvýšení (len) o trojnásobok

funkčného platu. V takomto rozsahu sa odstupné zvýšilo , ak zamestnanec bol zamestnaný najmenej 5 rokov , ale menej ako 8 rokov (VI. časť bod 6 písm. c/ kolektívnej zmluvy). Preto je jeho rozhodnutie pre nepreskúmateľnosť v tomto smere postihnuté tzv. inou vadou konania (ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci).

Z uvedeného vyplýva, že generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. , keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania (navrhovateľky) a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 243b ods. 3 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky krajského a okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť:

Hrčková Marta